

Hervormingen van de geregionaliseerde kinderbijslag doen het armoederisico van kinderen amper dalen

Met de 6de staatshervorming werd de kinderbijslag geregionaliseerd. Vervolgens hebben de regio's hun systeem hervormd. De klemtoon lag in elke regio op het invoeren van meer selectiviteit volgens het inkomen van de ouders. In de praktijk heeft dit echter weinig effect op het armoederisico van kinderen, dat in België nog steeds hoog is. In de toekomst moet het mogelijk zijn om de kinderbijslag nog beter te richten op de bestrijding van kinderarmoede.

Het armoederisico van kinderen: een probleem in België

Opgroeien in armoede heeft negatieve gevolgen voor de gezondheid van kinderen, hun schoolresultaten en hun vooruitzichten op de arbeidsmarkt. De kinderbijslag speelt een erg belangrijke rol in het verminderen van het armoederisico van kinderen. Op Belgisch niveau verminderen ze het risico met ruim één derde. Ook andere beleidsmaatregelen kunnen daartoe bijdragen, zoals de ondersteuning van de arbeidsparticipatie van de ouders.

Desondanks lopen jongeren onder de 18 jaar nog steeds meer risico op armoede dan de bevolking in het algemeen (respectievelijk 20,1% tegen 16,4% in 2017). Bovendien is het armoederisico van kinderen in België hoger dan in veel andere Europese landen en lijkt het zelfs toe te nemen. COVID-19 en de economische schok die het veroorzaakt, helpen de zaak zeker niet vooruit. Tot slot, valt ook op te merken dat, behalve in Ierland, nergens in de EU meer kinderen in een 'werkarm' gezin leven dan in België.

De kinderbijslag: een instrument van solidariteit

Het kinderbijslagsysteem is opgebouwd rond principes van horizontale en verticale solidariteit. Horizontale solidariteit via het 'universeel' gedeelte van de kinderbijslag, tussen gezinnen met en zonder kinderen. Verticale solidariteit via het 'selectief' gedeelte van de kinderbijslag, die extra steun verleent aan de meest kwetsbare gezinnen. De vraag naar de mate van en het evenwicht tussen beide vormen van solidariteit is een politieke keuze: hoezeer moet de kinderbijslag specifiek gericht zijn op de ondersteuning van de gezinnen die het meeste risico op armoede lopen?

Met de hervormingen wint het selectief gedeelte van de kinderbijslag aan belang...

De regio's stonden voor deze keuze toen ze na de zesde staatshervorming de kinderbijslag hebben hervormd. Elk hebben ze meer selectiviteit volgens het inkomen van de ouders ingevoerd. Wanneer de nieuwe regels op alle kinderen zouden worden toegepast, dan zou het percentage van de kinderbijslaguitgaven dat besteed wordt aan het selectief gedeelte minstens verdubbelen ten opzichte van het systeem dat vóór de hervormingen van kracht was, voornamelijk ten gunste van gezinnen met een laag inkomen.

... weliswaar zonder het armoederisico van kinderen echt te doen afnemen

Uit de analyse van het Federaal Planbureau blijkt echter dat de hervormingen globaal weinig effect hebben op het armoederisico van kinderen: het neemt nauwelijks af in vergelijking met de situatie vóór de hervormingen. Voor de meest kwetsbare gezinnen, in het bijzonder de grootste gezinnen en de éénoudergezinnen, kan in sommige gevallen zelfs een toename worden vastgesteld.

De armoedebestrijding bij kinderen blijft dus een uitdaging. Zelfs al bieden de hervormingen nu niet het hoofd aan deze uitdaging, ze hebben de rekenregels wel geheroriënteerd naar meer inkomensselectiviteit, zodat de kinderbijslag in de toekomst effectiever kan worden ingezet om het armoederisico van kinderen te verminderen, op voorwaarde dat dit als politieke prioriteit op de agenda wordt geplaatst.

De Working Paper "Regionale kinderbijslaghervormingen - Een impactanalyse met het microsimulatiemodel EXPEDITION" is beschikbaar op www.plan.be

Voor meer informatie: Hendrik Nevejan, hn@plan.be, 02/507.73.56.